

AI-103

April-2015

B.Ed., Sem.-II**B-511 : Accountancy**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 750 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 10
 (1) “પ્રથમ” લિમિટેડનું તા. 31-3-2014 ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે :

જવાબદારીઓ	₹	મિલકતો	₹
ઈક્વિટી શેરમૂડી	7,20,000	કાયમી મિલકતો	8,80,000
જામીનગીરી પ્રીમિયમ	48,000	દેવાદારો	96,000
સામાન્ય અનામત	32,000	લેણીહૂંડીઓ	24,000
15% ના ડિબેન્ચર	2,40,000	સ્ટોક	1,44,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	32,000	રોકડ હાથ પર અને બેંકમાં	56,000
લેણદારો	96,000		
કરવેરાની જોગવાઈ	24,000		
ચૂકવવાનાં બાકી ખર્ચા	8,000		
	12,00,000		12,00,000

વધારાની માહિતી :

- (1) ઉધાર વેચાણ ₹ 6,40,000 (રોકડ વેચાણ નથી).
- (2) વેચેલ માલની પડતર ₹ 4,48,000.
- (3) તા. 1-4-2013 ના રોજ સ્ટોક ₹ 80,000.

ઉપરની વિગત પરથી નીચેનાં હિસાબી ગુણોત્તરની ગણતરી કરો. (વર્ષનાં 360 દિવસનાં આધારે જરૂરી ગણતરી કરો.)

- (1) કાચા નફાનો ગુણોત્તર
- (2) ચાલુ ગુણોત્તર
- (3) દેવાદારનો ગુણોત્તર
- (4) સ્ટોકનો ઉથલો/સ્ટોક ગુણોત્તર
- (5) માલિકી ગુણોત્તર

- (2) (i) ABC સર્વિસ સેન્ટરે તા. 1-4-2011ના રોજ વાહન સર્વિસિંગ માટેનું એક યંત્ર ₹ 2,90,000 માં ખરીદ્યું. આ યંત્રની ગોઠવણીનો ખર્ચ ₹ 10,000 થયો. આ યંત્ર પર દર વર્ષે 10% લેખે ઘટતી જતી બાકીની પદ્ધતિ પ્રમાણે ઘસારો ગણવાનું નક્કી થયું છે. તા. 30-9-13 ના આ યંત્ર તેની ચોપડે કિંમત પર 20% નુકસાન સાથે વેચી દીધું. ઉપરની વિગત પરથી તા. 31-3-14 સુધીનું યંત્ર ખાતુ તૈયાર કરી પ્રથમ વર્ષના વાર્ષિક હિસાબોમાં હિસાબી અસર આપો.
- (ii) ડુંડી અને વચનચિઠ્ઠી વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
- (B) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 125 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 4
- (1) મિલકતો તથા જવાબદારીઓનાં પુનઃમૂલ્યાંકનની અસરો પર ટૂંકનોંધ લખો.
- (2) તા. 1-4-2013 ના રોજ અજયે ₹ 6,000 નો માલ વિજયને શાખ પર વેચ્યો. તા. 3-4-2013 ના રોજ અજયે વિજય પર બે માસની ડુંડી લખી જે વિજયે સ્વીકારી પરત કરી. તા. 6-4-2013 ના રોજ અજયે તે ડુંડી બેંકમાં 10% ના દરે વટાવી. પાકતી તારીખે વિજય નાણાં ચૂકવી શક્યો નહિ. બેંકે નકરામણી ખર્ચ સાથેની રકમ ₹ 6,050 અજય ખાતે ઉધારી. વિજયે તા. 10-4-2013 ના રોજ કુલ રકમ ચેકથી ચૂકવી આપી. અજયનાં ચોપડે જરૂરી આમનોંધ લખો. (બા.જે. જરૂરી નથી)
- (3) ઘસારો એટલે શું ? ઘસારાને અસર કરતાં પરિબળો સમજાવો.
2. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં આપો : 6
- (1) ‘નામા શિક્ષણમાં છૂટા પાઠ આયોજન કરતાં, એકમ આયોજન વધુ અસરકારક છે.’ કેવી રીતે ?
- (2) નામાનો અનુબંધ વાણિજ્ય સાથે ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
- (3) અનુબંધનું મહત્ત્વ જણાવો.
- (B) નીચેનામાંથી કોઈ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 8
- (1) એકમ આયોજન અને પાઠ આયોજન વચ્ચે તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
- (2) અનુબંધ એટલે શું ? અનુબંધનાં પ્રકારો સમજાવો.
3. (A) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 750 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 10
- (1) નામાનાં મૂળતત્ત્વોનાં શિક્ષકની પસંદગી કરતી વખતે તેનામાં કયા ગુણો અને કૌશલ્યોની અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે ?
- (2) જૂથ-ચર્ચા પદ્ધતિ અને પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિની ઉપયોગીતા જણાવો.

- (B) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 125 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 4
- (1) અસરકારક નામાનાં શિક્ષણ માટે નામાનાં મૂળતત્ત્વોના અલગ ખંડની જરૂરીયાત સમજાવો.
 - (2) ઓવરલેડ પ્રોજેક્ટરની શૈક્ષણિક ઉપયોગિતા જણાવો.
 - (3) નામાનાં મૂળતત્ત્વો વિષયનાં મંડળનું મહત્ત્વ જણાવો.
4. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં આપો : 6
- (1) ધોરણ-12નાં નામાનાં વિષયનાં કોઈપણ એક એકમ માટે ત્રણ પ્રકારની અનાત્મલક્ષી કસોટીની રચના કરો.
 - (2) બ્લ્યૂ પ્રિન્ટ એટલે શું ? તેનું મહત્ત્વ જણાવો.
 - (3) વર્તમાન ધોરણ-11નાં નામાનાં મૂળતત્ત્વોનાં પાઠ્યપુસ્તકની વિશેષતાઓ અને મર્યાદાઓ જણાવો.
- (B) નીચેનામાંથી કોઈ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 8
- (1) નામાનાં મૂળતત્ત્વોનાં આદર્શ પ્રશ્નપત્રનાં લક્ષણો જણાવો.
 - (2) બ્લ્યૂ પ્રિન્ટનાં સોપાનો વિગતવાર સમજાવો.
5. નીચેનાં પ્રશ્નોનાં યોગ્ય ઉત્તર આપો : 14
- (1) નવા ભાગીદારનાં પ્રવેશને લીધે ઉદ્ભવતા બે પ્રશ્નો જણાવો.
 - (2) હૂંડીની પાકતી તારીખ એટલે શું ?
 - (3) સંચાલન ગુણોત્તરનું સૂત્ર જણાવો.
 - (4) કેવા પ્રકારની મિલકત માટે ઘસારાની સરખા હપ્તાની પદ્ધતિ અનુકૂળ છે ?
 - (5) નામાનાં મૂળતત્ત્વોનો વ્યવહારિક જીવન સાથેનાં અનુબંધનું ઉદાહરણ આપો.
 - (6) અનુબંધથી શા ફાયદા થાય છે ? (કોઈ બે મુદ્દા)
 - (7) એકમ આયોજન એટલે શું ?
 - (8) ધોરણ-11 માટે નામાનાં મૂળતત્ત્વો વિષયનાં શિક્ષકની શૈક્ષણિક લાયકાત જણાવો.
 - (9) નામાનાં મૂળતત્ત્વોના શિક્ષણમાં ઉપયોગી કોઈપણ બે સંદર્ભ પુસ્તકો જણાવો.

- (10) સંયોગીકરણ પદ્ધતિનો અર્થ જણાવો.
- (11) ‘બુલેટિન બોર્ડ’ નામાનાં મૂળતત્ત્વોનાં શિક્ષણમાં કેવી રીતે ઉપયોગી છે ?
- (12) સમતોલ પ્રશ્નપત્ર એટલે શું ?
- (13) પાઠ્યપુસ્તકનું મુખપૃષ્ઠ કેવું હોવું જોઈએ ?
- (14) માપન અને મૂલ્યાંકન વચ્ચેનો મુખ્ય ભેદ શું છે ?
-

AI-103

April-2015

B.Ed., Sem.-II**B-511 : Accountancy**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Answer any **one** question from the following questions in about **750** words. **10**

(1) Balance Sheet of PRATHAM Ltd. as on 31-3-2014 is as under.

Liabilities	₹	Assets	₹
Equity Share Capital	7,20,000	Fixed Assets	8,80,000
Securities Premium	48,000	Debtors	96,000
General Reserve	32,000	Bills Receivable	24,000
15% Debentures	2,40,000	Stock	1,44,000
Bank Overdraft	32,000	Cash and Bank Balance	56,000
Creditors	96,000		
Provision for taxation	24,000		
Outstanding expenses	8,000		
	12,00,000		12,00,000

Additional Information :

- (1) Credit sales ₹ 6,40,000 (there is no cash sales).
- (2) Cost of goods sold ₹ 4,48,000.
- (3) Stock as on 1-4-2013 ₹ 80,000.

From the above information, calculate following accounting ratio. (Make necessary calculation based on 360 days in a year)

- (1) Gross Profit Ratio
- (2) Current Ratio
- (3) Debtors Ratio
- (4) Stock Turnover
- (5) Proprietary Ratio

- (2) (i) ABC Service Centre purchased a machine for servicing vehicle on 1-4-2011 for ₹ 2,90,000. Installation expenses amounted to ₹ 10,000. It was decided to write off depreciation on this machine at 10% per annum by reducing balance method. This machine was sold off on 30-9-2013 at 20% loss on its book value. Prepare machinery account up to 31-3-2014 and give effects in the final accounts of the first year.
- (ii) Differentiate between a bill of exchange and promissory note.
- (B) Answer any **one** question from the following questions in about **125** words. **4**
- (1) Write a short note on effects of Revaluation of Assets and Liabilities.
- (2) On 1-4-2013 Ajay sold goods of ₹ 6,000 to Vijay on credit. On 3-4-2013 Ajay drew a two months bill on Vijay, which Vijay accepted and returned. On 6-4-2013, Ajay discounted this bill with the bank at 10%. Vijay could not pay the money on the maturity date. The bank debited an amount of ₹ 6,050 to Ajay's account along with noting charge. On 10-4-2013 Vijay paid the entire amount by a cheque. Pass necessary journal entries in the books of Ajay. (Narration is not required)
- (3) What is depreciation ? Explain the factors affecting depreciation.
2. (A) Answer any **two** questions from the following questions in about **100** words. **6**
- (1) 'Unit planning is more effective than stray lesson plan in the teaching of accountancy'. How ?
- (2) Explain with example the correlation of accountancy with commerce.
- (3) Explain the importance of correlation.
- (B) Answer any **one** question from the following questions in about **500** words. **8**
- (1) Clarify the difference between Unit Planning and Stray Lesson Planning.
- (2) What is meant by correlation ? Explain the types of correlation.
3. (A) Answer any **one** question from the following questions in about **750** words. **10**
- (1) At the time of selecting an accountancy teacher which qualities and skills you will expect ? Discuss in detail.
- (2) Write usefulness of Group discussion method and Project Method.

- (B) Answer any **one** question from the following questions in about **125** words. **4**
- (1) Explain the need of a separate accountancy room for effective teaching of accountancy.
 - (2) Mention the educational usefulness of overhead projector.
 - (3) Mention the importance of accountancy club.
4. (A) Answer any **two** questions from the following questions in about **100** words. **6**
- (1) Prepare different three type of objective test for any unit of Std. 12 Accountancy.
 - (2) What is Blue-Print ? Write importance of it.
 - (3) Discuss merits and demerits of the current textbook of Elements of Accountancy for Std. 11.
- (B) Answer any **one** question from the following questions in about **500** words. **8**
- (1) Discuss the characteristics of an ideal question paper of Accountancy.
 - (2) Explain in detail the steps of Blue-Print.
5. Answer the following questions. **14**
- (1) Mention two issues arising at the time of admission of a new partner.
 - (2) What is meant by maturity date of bill ?
 - (3) Give formula of operating ratio.
 - (4) For which type of assets the fixed installment method of depreciation is appropriate ?
 - (5) Give an example of correlation of accountancy with daily life.
 - (6) State the advantages of correlation. (any two points)
 - (7) What is Unit Planning ?
 - (8) Mention the educational qualification of an accountancy teacher for Std. 11.
 - (9) Mention any two reference books which are useful in teaching of accountancy.

- (10) Give the meaning of Synthesis method.
 - (11) How Bulletin board is useful in teaching of accountancy ?
 - (12) What is a Balance question paper ?
 - (13) How should be the front page of textbook ?
 - (14) Which is the main point of difference between measurement and evaluation ?
-